

благодійними організаціями було надано допомогу тисячам раненим і хворим солдатам, біженцям. Історія міста Харкова у цей період є віддзеркаленням історії подій інших тилкових міст на Україні. Наше дослідження є хоча і маленьким першим кроком у реконструюванні зусилля державних та благодійних організацій та милосердного харківсь-кого населення, але є вагомим у наукового розвитку.

Практичне значення нашого дослідження полягає в тому, що використання його матеріалів може прискорити роботу з каталогізації виключно важливого для дослідників історії дореволюційного Харкова фонду газети «Південний край», користування якої вже сьогодні стає неможливим внаслідок крайньої зношеності паперових підборок.

Перспективи подальшого дослідження пов'язані з фактом наявності великого пласту недослідженої періодики та інших джерел, за умови опрацювання яких можлива конкретизація старих і постановка нових проблем. Справжньою «історіографічною цілиною» залишаються фонди Харківського історичного музею.

Шевченко Д.С., Співак С.В.
НТУ «ХПІ»

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ РУХ 2014 РОКУ В УКРАЇНІ

Разом із відновленням традицій благодійності як невід'ємна її складова у незалежній Україні активно розвивається волонтерський рух. Для України в теперішніх умовах волонтерська діяльність стала як ніколи актуальною і важливою з різних причин. Проблеми переселенців зі Сходу, забезпечення їх всім необхідним, проблеми військових, бійців добровольчих батальйонів, забезпечення ліками, одягом та технікою стали найважливішими напрямками діяльності волонтерів.

У цей тяжкий час для Української держави, волонтери роблять мабуть більше, аніж можливо заради спільної мети: встановити мир на нашій землі. Ще навесні 2014 року стало зрозумілим те, що держава самотійно не може успішно протистояти зовнішній загрозі, але з допомогою громадянського суспільства, яке по-справжньому сформувалося лише протягом останнього року, це цілком реально. За зведеною статисти-

кою, більше 30% громадян хоча б одноразово допомогли українській армії. Варто пам'ятати, що благодійні організації існують за допомоги мільйонів українців – патріотів, які хочуть докласти зусиль, щоб вдіти, взути та покращити армію в короткі строки, або хоча б допомогти матеріально.

Найбільшими організаціями, що займаються допомогою армії та переселенцям є «Армія SOS», «Крила Фенікса», «Волонтерська сотня», «Мир і порядок» та «Народний тил». Загалом такими фондами було зібрано понад 100 млн. гривень пожертв громадян на матеріально-технічне та медичне забезпечення Збройних Сил та Національної Гвардії України. Деякі організації вийшли на новий рівень допомоги. Так, наприклад, «Армія SOS» перетворилася на потужну групу з ІТ - волонтерами, яка розробила і передала військовим планшети з картами і балістичними калькуляторами, а «Крила Фенікса» відремонтували транспортний літак АН-26, побудували штаб для інженерно-технічного персоналу бригади під Миколаєвом, зібрали десятки безпілотних літальних апаратів, модернізували безліч одиниць військової техніки та обладнання і придбали більше 20 автомобілів. Також було зібрано кошти та речі на різні потреби переселенців з зони АТО.

Наприкінці літа та на початку осені у взаємодії волонтерів з державою сталося декілька дуже важливих позитивних зрушень. Керівництво держави ініціювало створення Ради волонтерів при Міністерстві оборони і подальшу передачу у її розпорядження коштів, які надійшли у відомство в рамках акції «Підтримай Українську армію». Ті посади у Міністерстві оборони України, що звільнюються через дію закону «Про очищення влади» та через неспроможність деяких керівників забезпечити виконання завдань щодо забезпечення військових підрозділів, пропонуються волонтерам і представникам благодійних організацій.

Але нажаль, державний апарат поки створює більше проблем волонтерам, аніж допомагає. Вимоги щодо обліку та підтвердження доходів/витрат волонтерів є надзвичайно бюрократизованими, що змушує добровольців діяти поза межею законодавства. І немає ніякої таємниці у тому, що величезна державна машина, при всій своїй потужності, менш ефективна, аніж сотня волонтерів та народ України, які за півроку зробили те,

що чиновники не змогли за 20 років. Через це можна сказати, що Збройні Сили України – це дійсно народна армія, яка є з народом і опікується народом. Тому ми вважаємо, що чим більше людей дізнається про діяльність волонтерів і допоможе будь-яким чином українському війську, тим швидше встановиться мир на українській землі.

Шмельов Ю. М.
НТУ«ХП»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РАДЯНСЬКОГО ПАРТИЗАНСЬКОГО РУХУ НА ТЕРИТОРІЇ УРСР У 1941-1942 РР.

Партизанський рух у роки Другої Світової війни в УРСР пройшов складний шлях розвитку, перетворившись протягом 1942–1943 рр. на важливий фактор допомоги Радянській Армії у боротьбі з вермахтом. Однак, недостатньо висвітленими залишаються особливості формування партизанських загонів на території УРСР протягом 1941–1942 рр.

У 1920 – середині 1930-х рр. років керівництво СРСР розглядало партизанську війну, як один з варіантів відповіді на випадок ворожого вторгнення. Однак, наприкінці 1930-х рр. пануючою стала наступальна воєнна доктрина, згідно якої Червона Армія мала вести бойові дії виключно на території противника. Як наслідок, партизанські формування, склади з зброєю, боєприпасами, спорядженням, підіривними засобами було ліквідовано. Припинили і розробку, випробування та виробництво засобів ведення «малої війни». У 1941р. коли партійні та військові органи почали створювати підпілля і формувати партизанські загани, ці прорахунки далися взнаки. Об'єктивні труднощі організації боротьби у ворожому тилу ускладнювалися поспішністю і формалізмом у доборі кадрів та підготовці їх до діяльності. Серйозною перешкодою розгортанню партизанського руху стала відсутність військових фахівців-радистів, мінерів-підіривників, шифрувальників тощо.

Внаслідок цього, як свідчить один з керівників партизанського руху в Україні І. Старинов, з 3500 партизанських загонів і диверсійних груп, залишених у перший рік війни на окупованій території, на червень